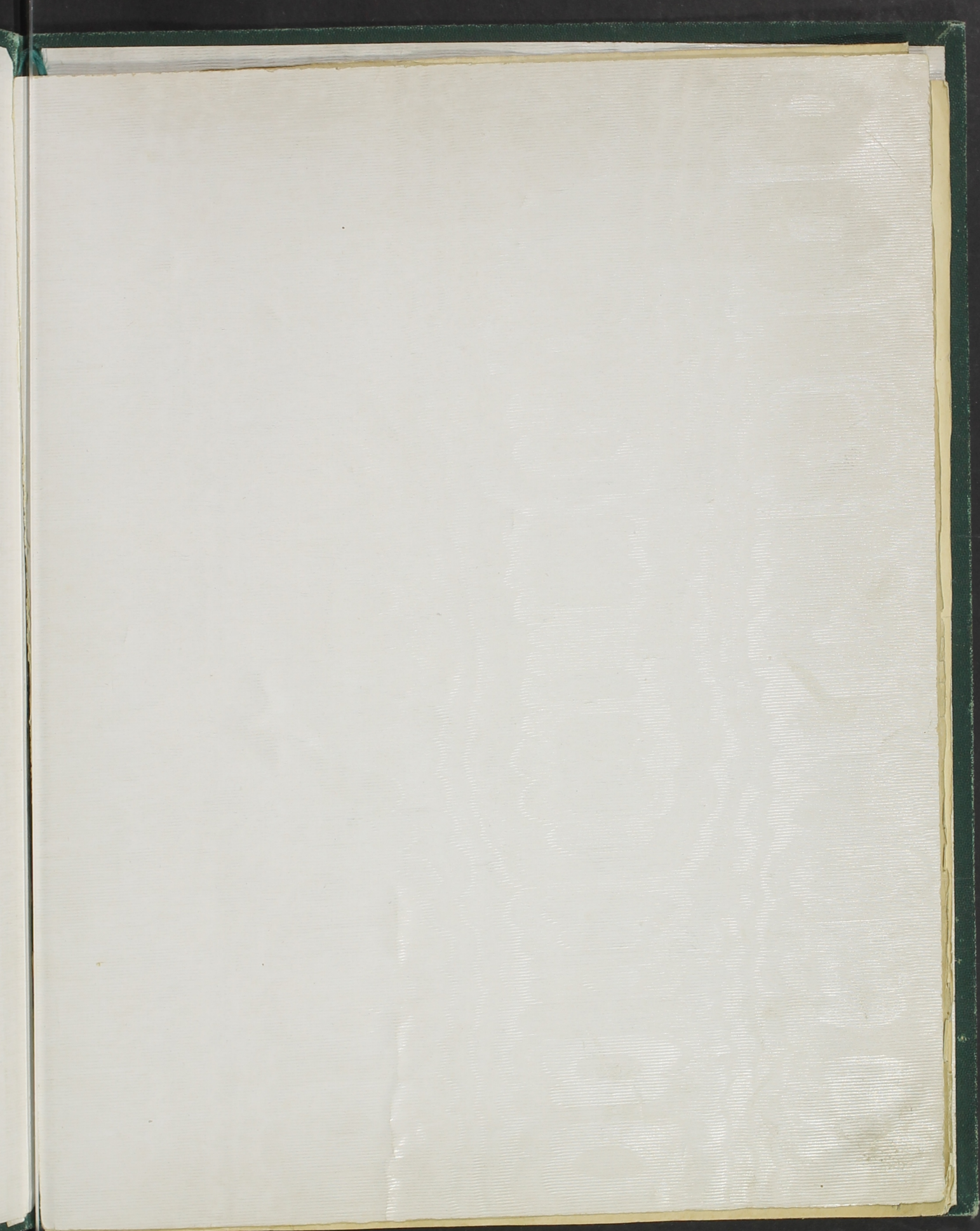

K 503

1
Lehr Albertnek, emlékeül a napra, melyen
Toldi-margaritása az akadémia nagy
jutalmát nyerte.

Budapest 1886 május 4

Aranykérlevél

Toldi.

"Mojau eulikeru ar chuli wökröl,
Ki chulle wökleu je thodi Miklöröl...."
Illsvai.

Mias ha passor sir eg vori jssrakaten,
Kessind lobogva seuger pussasagen;
Toldi Miklör kepa sigg lobog tel nekem
Kajd kilera tir emberölö regisegben.
Rémlik, mintha lánain feruere növeset,
Puzsisi asabau praefa ölleletet,
Hallanain döbörög hangjait javának
Kit ma képrelnéser isten-haragjának.

4.)

Er volt ám ar ember, ha kellett, a gáton!

Kein tercsu ma párja kesedhet ostágon:

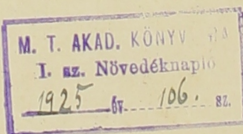
Ha most felsámadna s szőne kötétek,
Mindon Dalgái pempingvesztésnek hírnétek.

Harman sem bírnátok súlyos burogányát,

Paritya köveit, öklelő kopjáját,

Elhűlnétek, látva rettenetes pajzsát

És, kit a csirmáján viselt, sarkantyúját.

I.

"Könyv rube fit kerivel kapta vala,
Buda felé az út mutatja vala."
Illorvai.

Egy a naponlegyöt a kopár firt sarja,
Tikkadt pöcskenyajak legelisenek rajta;
Kincs egy arra fűszál a turs közt kelőben,
Kincs menyegzői rőt hely nagy kasár merőben.
Böglyét hívőseben tíz-tizenkét polya
Hortyog, mintha legjobb rendin menne dolga:
Hej pedig seregen, vagy felig rakottan,
Nagy fénas fekerék álldvgálnak ottan.

Ófővér kuszgas, kirihorgas gemmel,
Mélyen néz a kútba s benne vizes kémmel:
Onát panyognak képzelmé valaki,
Melly az öreg földnek vért mofe faja ki.
Váltsát az ökrök panyjasan telelnet,
Bögölyöt hadával habozása kelset:
De felülé Laczkó a besepek nyakára,
Kincs ki vizes merjen kossra csatornára.

Egy, csak egy tegény van sepen a vidéken,
Meddig a fiam ellát puppa földön, égen;
Szívnyü vendégoldal reng araszos vállán,
Pedig még legénykoll seiu pekelyite állán.
Ekeles országróra mentke, medre bämül,
Mintha más melőkre vágya e határvül:
Aks kinné az ember-élő titalempa,
Úrve keresztúsnál egy csekély halombá.

Szép öcsém, miéért állsz ott a nap sűrűben?
 Látod a többi horkol boglya hívőseben;
 Nyelnet a kurasz is földre lenyeredve,
 A világra sincs most egeréséni kedve:
 Vagy csak azért láttál olyan forgófelet,
 Mirt az, a ki mindjárt megbirkózik velük,
 És az úsat nyalja sebesen faladról,
 Mintha füstökadó vagy kémény faladról?

Nem is, nem is az a forgófelet néki
 Melly a kurasz úsat véges-végig néki:
 Túl a soronyon, mellyet porbul rakott a szél,
 Búsra kegyesver csillag, búsra kegyesver fél.
 És a mint sereg két sűrűre por ködéből,
 Ugy két a jökajás a fű füvéből;
 Kétan csak néz, csak néz elire hajolva,
 Mintha füve, telke a penésben volna.

"Szép magyar leventék, aranyos vitézek!
 Jaj be keservesen, jaj be búsan néztek.
 Merre, meddig mentek? Harcra? háborúra?
 Hírvirágot fedni gyöngyös kovrurába?
 Menek-e tatarra? menek-e törökre
 Neki jóéjtakarás mindani övökre?
 Hej, ha én is, én is költetek mehetnék,
 Szép magyar vitézek, aranyos leventék!"

Helyenforma Toldi Miklós gondolatja,
 Melly sorvargó telkés mélyen frantogója,
 És a mint fő magában, a mint gondolkodik,
 Előre búbanában úszafarsarodik.
 Mire vitéz volt apja; György is, állok bátyja,
 A királyfi mellett vitéz fel, mint barátja;
 S míg én béresekkel gyűjt, kasszál egy sorban,
 Fogóseben lenyel az a királyudvarban.

Itt van immár a had, Laxafi nádor hada,
 Itt kevély határal Laxafi Endre maga;
 Délcelegen megüli sárga paripáját,
 Sok ezer arany him kerüli ruháját;

É' máná nyalka, kolosagos legények,
Tombolván alattaok cipra nyergü menek:
Nézi Miklós, nézi s Dehogy veszi észre
Hogy a frame is fáj az erős nézésbe.

"He, paraszt! mellyik ut megen itt Budára?"
Hérdi Laci hegyken, csak ahogy felvállra;
De Toldival a jó fivébe nyilatallik,
És ollyat döbben rá, hogy kívül is ballik.

"Hm, paraszt! én?"
"Hát" ki volna ur más sziles e hasárban?
Toldi György talán, a róla lalkü bátya,
Ki Lajos királytál fenn, a tányérsé váltja?

En paraszt? én?" — A mit meg e pólok gondolt
Toldi Györgyöt veszett nagy háromkötés volt.
Azzal a neher fel kinyyeden, forgatja,
Mint cserety botorkát véginél ragatja,
Hosszan egyenesen tartja fel kezével,
Mutatván az utat, Budám hol s'er el,
S mintha vassá volna karja, maga váltva,
Mégisak meg se' retten a kinyújtott szálfá.

Nádorispán lájja Toldit a nagy jával
És elámul rajta mind egész hadával.
"Onker ez magáért, Laci fi mind, akárki;
No s' fiúk! bíróra hadd lássuk ki áll ki?
Vagy ki tartja ugy fenn azt a hisvány rádat
A mellyel mutatja e suhaner az utat?
E'ggyen és gyalárat! kug, morog mindenki:
Egy paraszt fiúval mégsem áll ki senki!"

De ki vina bajt az égi háborúval,
Széleszet, rimankós, viharos borúval?
És ki vina isten türes haragjával:
Hosszu, karkaringós, s'össerző nyilával?
Mert csak az kössön ki Toldival, ha Drüge
S nem megurt elütte isten szép világa;
Taj-késenes annak, a ki jut keserbe,
Még halt anyjáuak is rivarai ölébe.

NYAK
KÖNYV
TÁ

8.)

Elvonul a hadnép hosszú tömörsé sorban,
Toldiról beszélnek az egész táborban;
Mindenik mond néki nyájását, vagy széjét,
Mindenik derít rá egy mosolygó képet.

Egyik így szól: "bajtárs! mérs neujjöss csatára?"
"Ally legénynek, mint te, ott van ám nagy ára."
Másik józsa mondja: "szép öisein, be nagy kár
Hogy apád parancs volt s te is az maradtál."

Elvonul a tábor, csitapúl moraja:
Ez a fiút elhordta, azt a por takarja;
Toldi meg nagy-búsan hazafelé ballag,
Vaskos lábnyomától messze reng a parlag.
Mint komor bíráé' olyan a járása,
Mint a barna éjféli szemé pillanása,
Mint a sértett vad kan, fű veszett dühében:
Csaknem ökteggyas a rud vas kezében.

II.

..... hogy Budából Tholdi György megjö" vala,
Ocsort jeddi vala."
Illuvai.

Egy vesződik Miklós, nyers, kamagos búban,
De van, drága dolug veszen, Nagyfaluban:
Tán a hár gyuladt ki, ugg füstöl a kecsing,
Nagy koloncz küszöngöt a kút méla gémén.
A malacz nép sí-ri; borju, bárány bíget;
Aprómarha nyá; kört van pórnjú itélet;
A fejevcseléd kört a beug se' lombra:
Holmi ki vásárról népesetb a konyha.

Egy eseléd nixet seze fél-akót bögrében,
Melly ha forr a süzin s neu fer a böreben,
Akker a baroufid gyorsan bele mártja,
Tollait kerítli, borkorát kerítja.
Van, ki a kis bárányt felti irradásul
s bundáját kerántja, mégpedig irbásul;
Már a vékonygépű nyúlát palonvátra,
Hogy eszejejen rsirtól ivszörver csenevaka.

Másit a malaczos laug felett hintátja,
Szöris ke's fokával börig beretvátja;
Dort er csobolyóban, az kecskesömölőben,
Kenyeret hoz amaz bükkfa tekenőben.....

Mit jelent e hü-hó gyászos özevz háiban,
Hol a dinom-dárom rég nincsen, pokásban?
Toldi Lörincsnémet most van-e a sorja?
Vagy menyegzőjénél kotta izz a sorja?
Tán megurta gyászos özevz síge ágját
s mássnar aija elte fonyadó virágát?

